

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu
Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>
Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Turista vagy vaddisznó?

„Az ember nem azért turista, mert az erdőt járja, hiszen a vaddisznó is járja – mégsem turista, hanem azért, hogy maradandó, a közt szolgáló turistaléte-sítményeket hozzon létre.” (Dr. Téry Ödön)

A feltett roppant súlyos kérdésre nem könnyű a felelet. Ámbár ha a soraink közé szivárgó érdek-tagságot és az élvezeti turistákat említem, talán könnyebb. Mire gondoltam? Valamelyest megvi-láglík ebből és az MKE tábor 2005 című, – egy tőről fakadt szösszenetekből (13. oldal)

MKE tábor 2005

Sátorbontás a Tamás-kúti ház udvarán

A hivatalos munkatábor érdektelenség miatt elmaradt. Ellenben volt helyette egy kellemes kötetlen hétvége. Aki ott volt az igen jól érezte magát és még a munkában sem kellett meg-szakadnia. (2. oldal)

Az „Északi Zöld”

„Túrjunk még egy kicsit” – mondta Victor Mónika. Aki festett egyenest és görbét minden-re, amire csak lehetett. Álló, fekvő célpont egy-re-megy, lényeg a pontos és jól látható tájékoz-tatás. Esetleg más is? Minden hamarosan kide-rül a témát figyelemmel kísérő kedves olvasó-ink számára. Addig azonban elégedjenek meg a történet következő részével: a Domaházától a Trizsi sorompóig. (6. oldal)

MKE tábor 2005, vagy valami más

A nagy előd, Dr. Zsembery Gyula írta a Turisták Lapjában, 1929-ben: „*Nagyon helyes volna, ha minden osztályunk területére minden évben egy-egy nagyobb, vándorgyűlésszerű országos tanulmányi kirándulást rendeznénk és az ilyen összejöveteleken nem a felköszöntőkön, hanem a tudás és honismeret fejlesztésén volna a hangsúly.*”

E gondolat jegyében rendezzük meg a Bükk hegységben sátorlágerünket. A kárpátos hagyományokon (turisztika, természetvédelem, honismeret) túl a résztvevők aktívan bekapcsolódhatnak menedékház-építő programunkba is.

A fenti szép sorok hirdették a Magyarországi Kárpát Egyesület első nyári táborát, amely alapvetően dolgozós jellegű, vagyis tagszervezete, a Kárpát Egyesület Eger Tamás-kúti vendégházában végzendő sok-sok építő feladatra volt megálmodva. Időtartama négy nap, mint az Erdélyi Kárpát Egyesület által évente rendezett vándortábor hossza. Az előzetes jelentkezés létszáma 16 fő volt, melyből egy fő volt határontúli és néhány hétvégére érkező „munkás”. Amihez természetesen hozzájött volna a lelkes helyiek brigádja.

Professzionális előkészítés

Köves Gyula alaposan kidolgozott minden részletet. Volt benne munka, felüdülést jelentő túra, találkozás a Bükki Nemzeti Park és az Egererdő vezetőivel, napi étel-ital szállítás, a résztvevők kényelmét szolgáló infrastruktúra stb. egyszóval minden, ami kell.

Kettesben Gyulával az Egri Bikavér eső áztatta ünnepén, pohárral a kezünkben a kellemesebbnél-kellemesebb nedűket kortyolgatva, a Dobó téri tócsákban tocsogva, sátorlapok alá húzódva gondolkodtunk a Magyarországi Kárpát Egyesület első nyári tábora célkitűzéseinek megvalósíthatóságán. Arról már nem folyt a diszkurzus, van-e értelme az MKE tagjai részére nagyszabású nyári, ráadásul társadalmi munkával eltöltött tábor megrendezésének. Hiszen az

Sátoroztak akik nem fértek be a házba

elnökség májusban, Hidvégárdon rögtönzött közgyűlésen eldöntötte, van. Akkor pedig meg kell csinálni.

Azidőtájt életünket tovább sanyargatta a kiadós esőzés, minek következtében eldugult az házközi országút alatti áteresz és a patak elöntötte a Tamás-kutat. Az ivó- és a tisztálkodást szolgáló vizek elfertőződtek, tehát mindezekről külön kellett gondoskodni. A nehézségek és a szerény anyagiak – hiszen az MKE legfeljebb 50 000 forinttal tudott csak hozzájárulni a rendezvényhez –, ellenére a meghirdetett időpontra minden lényeges dolog elkészült, készen álltunk a táborlakók fogadására.

Érdektelenség miatt elmaradt

„Amire a tea kész lett, eltörött a teakészlet” – jutott eszembe Romhányi József kedves kecskerím részlete. Hiszen mire minden kész lett, elmaradt a bejelentkezett készlet. Tehát aki a táborozási szándékát korábban jelezte, egytől-egyig visszalépett. Volt aki akkor jött rá, éppen azon a hétvégén van az édesanyja születésnapja. Olyan is akadt, aki a higiéniára hivatkozva maradt távol, mások inkább az EKE táborba mentek kívül-belül elázni. Ezért, a Romhányi utánzatú gyenge poénomért az érintettektől elnézést nem kérek.

Valami mégis összejött

A hivatalos tábor elmaradt ugyan, de július 23-án szombaton, a turisták sorra érkeztek a rendhagyó hétvégére és benépesült a Tamás-kúti ház. Eljöttek Komlói András vezetésével a Kárpát Egyesület Miskolc tagjai közül jónéhányan. Budapestről egyedül Mályi József érkezett és természetesen ott voltak Köves Gyula vezetésével a vendéglátó egriek is.

A ritkán látott túratársakkal való találkozás öröme és az esőzés elvette az aznapi maradék munkakedvet. Inkább kirándultunk az Imó-kőhöz. Melyet csomózási iskola követett, ahol a hegymászó Mályi József és a cserkész Hábel Gyula csomókészítési tudománya veszenyett, aminek a hasznélvezői voltunk, hiszen jobbnál-jobb ismereteket szereztünk e téren.

*Ez a cipőfűző futás közben sem fog kibomlani
A csomókultúra az nem egy csomó kultúra, hanem
a csomókészítés tudománya, magasfoka*

A közös marharagu vacsora, – Montvai László remekművének elfogyasztását követően, késő éjszakába nyúló baráti beszélgetés alakult ki.

Vasárnap, mindannyiunk Józsija, nem bírva szunnyadó tetterejével, szakszerűen kivágta az út felőli három kiszáradt fát. Néhányan befejezték az előző nap félbemaradt támfalacska építését, a munkanélküliek pedig mélyen együttéreztek a dolgozókkal.

Mégsem volt hiába

Ezen a szalonspicces, MKE tábor helyett rögtönzött kötetlen hétvégén, annak ellenére, hogy túlságosan nagy munkakedvünk nem volt, mégis haladtak előre a házas dolgaink.

*Kép és szöveg:
Nagy Péter, KEE*

*Dőőől a fa!
Pont oda, ahová kellett.
A feladatot megtervezte,
szakszerűen kivitelezte:
Mályi József*

Túra-terv

Augusztus

3-7. EKE XIV. vándortábor

Lásd a részletes tájékoztatót a *KI júniusi számában*, valamint az *Erdélyi Gyopár 2005/2 és a 2005/3 folyóiratban*.

Helyszín: Kapnikbánya mellett

Szervező: Erdélyi Kárpát Egyesület, Gutin Osztály

5-13. Erdély, Szebeni havasok

magashegyi túra

Táborozás Szarvason

Túrávezető: KEM, Radnai János, 46/317-014

12-14. Magas-Tátra

Tengerszem-csúcs

Szervező: KEM

Infó: K.A.-K.A. BT. 20/942-9182

12-21. Fogarasi-havasok

Kárpát-Koszorú Nemzetközi Túramozgalom

Túrávezető: PKE, Vámos László, 30/971-2146

18-22. Lengyel-Tátra

Sasok útja

Túrávezető: KEM, Farkas Zsolt, 20/324-2318

20-21. Kaptárkő túra

Bükk, Mocsolyás – Eger – Bogács (sátorozás)

Túrávezető: KEM, Radnai János, 46/317-014

Szeptember

1-6. Alacsony-Tátra

NY-i gerinc (sátorozás)

Túrávezető: KEM, Komlósi András, 20/942-9182

4. Zemplén

Sáros-patak – Megyerbéggyi-tengerszem – Sátoralja-újbely

Túrávezető: KEM, Bojtos Vera

11. Bükk

Miskolc – Ómassa – Bánkút – Leány-völgy – Elzalak – Ablakos-kő – Bánkút – Ómassa

Túrávezető: KEM, Bojtos Vera

9-11. Tisza-tó

Vízitúra a Tisza-tó vadregényes „útjain”

Utazás: péntek délután indulunk autóval Poroslóra, ahol a hajókat kölcsönözzük, a bérleti díj:

2500-Ft/db/nap, a kenuk 3 vagy 4 személyesek.

Szállás: saját sátorban a tó partján, illetve egy szigeten.

Felszerelés: sátor, hálósák, derékalj, enni-, innivaló, ivóvíznek kanna.

Túrávezető: PKE, Domokos Attila

Jelentkezési határidő: szeptember 5.

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 30/971-2146

Rossz idő esetén a túra elmarad!

15-23. Kárpát Koszorú Nemzetközi Túramozgalom

Barátosi-hágó – Kommandó (Kárpát-kanyar) gerinctúra. Csukás-hegység – Bodzai-bavasok

(Táv: 110 km, 6 túranap)

Utazás: 15-én (csütörtökön) a Keleti-pu.-ról **18:10-kor** induló **ISTER** nemzetközi vonattal Brassóig, majd autóbusszal a Barátosi-hágóig. Kommandóból vissza szintén autóbusszal Brassóba, és vonattal haza. A kedvezményes vonatjegy ára: **kb. 11 700-Ft (retúr) + helyjegy**

Felszerelés: egy hetes magashegyi vándorláshoz szükséges és szokásos felszerelés, ennivaló egy hétre, cü. csomag, víz- és szélálló ruházat, meleg ruha...

Az útvonal: Barátosi-hágó (1272 m) – Csukás-csúcs (1954 m) – Déli Tátár-hágó (1078 m) – Nagy-Tatár (1476 m) – Bodzai-szoros – Nagy Bászka-szoros – Pintyllő (1773 m) – Csihányos (1602 m) – Delusor-hágó (1200 m) – Kommandó (1040 m)

A Kárpátoknak ezt a kies vidékét – a Csukás kivételével – nagyon kevesen járják, vadregényes útszakasz, hatalmas erdőségekkel.

Jelentkezési határidő: szeptember 9.

Túrávezető: PKE, Vámos László, 30/971-2146

17. Tappancs-túra

„Ősz a Kelemen-székén”

Szalajka-völgy – Bácsó-völgy – Kelemen-széke – Katonásírok – Gyári-tó – Béalapátfalva

Táv: 10 km, szint: 420 m, mi.:4 óra

Találkozó: 7.20 Volán pu.

Túrávezető: KEE, Benkó Zsolt, 30/501-4826

24. „Eger Csillaga” teljesítménytúra

Eger – Nagy-Eged – Várkút – Völgyfőbáz – Oldal-völgy – Varróbáz – Lesbely – Szarvaskő – Egerlátó – Eger

Táv: 52 km, szint: 1150 m, mi.:13 óra

Eger – Nagy-Eged – Várkút – Kerengő út – Tiba-kút – Eger

Táv: 23 km, szint: 500 m, mi.: 6 óra

Információ: KEE, Köves Gyula, 20/326-4943

25. Zemplén

Sátoraljaújbely – Emlékpark – Magos-kő – Szépbalom

Túrávezető: KEM, dr. Mészéri Éva, 46/323-010

Az „Északi Zöld”

Negyedik rész:

Domaházától a Trizsi sorompóig

Az államhatáron megérkeztünk a Hangonyi Határőr Kirendeltség ellenőrzési területére. Erről a határőrök tudomást is szereztek. Nem tudni miért, Nagy Pétert hívták fel telefonon, hogy jelentkezzen velem együtt Hangonyban a szolgálati helyükön. Alaposan leigazoltatott a parancsnok (Milasán Sándor őrnagy úr). Végezte a feladatát. Kérésünkre, készségesen megengedte, hogy a határőr-kirendeltség szolgálati lakásának udvarán, – felügyeletük alatt tarthassuk az autóinkat és este még ott is sátrazhassunk. Később még az esti fürdést is megengedték.

Az őrnagy úr nagyon kíváncsi volt, hogy mi mit is csinálunk a határsávban. Keresgélte azt az időpontot, hogy mikor tarthatnának velünk együtt egy terepszemlét. Mi nagy örömmel ajánlot-

tuk, hogy nézzék meg, lehetőleg most azonnal. Ha felvisznek a szolgálati autójukkal, akkor rengeteg plussz autókázástól és sétálgatástól kímélnék meg minket. A parancsnok azonnal intézkedett autós járőrökről. Egy Lada Niva terepjáróval mentünk ki a terepre. A sofőr minden tudását büszkén bemutatta nekünk. Árkon-bokron keresztül értük el a határsávot. Ha már ilyen ügyes, akkor visszavihetne a „Domaháza-sarkához” – gondoltam. Visszavitt. Kihelyezhettünk három táblát (1db. hm. két db. ide-oda iránymutató), így ez a fordulópontra sem maradt táblák nélkül. Elindultunk a Tamás-völgy felé, ahol Mónikával félbehagytam néhány napja a munkát. A Niva meglegezően sofőrje bravúrait, úgy gondolta, hogy szétesik. A sebességváltó műve adta meg magát. A lejtőn legurulva eltűnt a szemünk elől. Este a kirendeltségen láttuk viszont. Sok napig állt az udvaron, szerelőre várva. Péterrel haladtunk tovább. Megtálaltuk az utolsó jelzéseinket, amit két általunk állított akácoszlopokra Mónika festett. Továbbhaladva, szép, árnyas erdőben, nagy fákra festhettük a jeleket. Megérkeztünk a Kopecre. Megtálaltuk a határkövet is, mellyel pontosan ki lehet jelölni a csúcspontot. Ez hát a Kopec – gondoltuk magunkban és szépen mindent lefestettünk, amit lehetett. Elhelyeztük a helymegjelölő és iránymutató tábláinkat. Mint aki jól végezte dolgát, ballag-

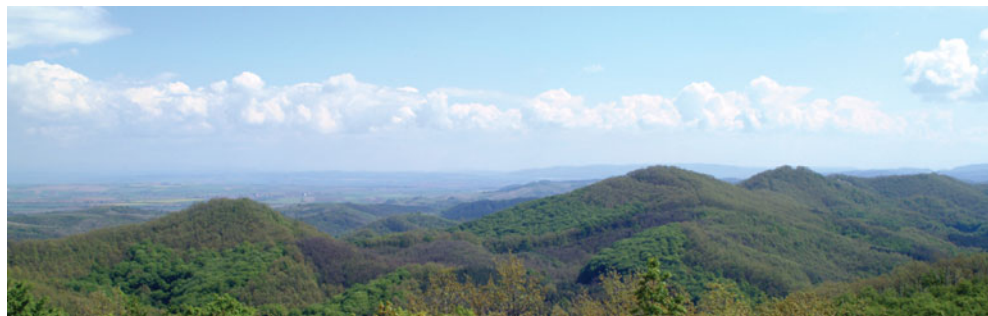
Ez a kéménynek látszó tárgy a Barát-fői kilátó. Az állami földmérést szolgáló torony 1984-ben épült

tunk tovább. Kb. ötven méterrel arrébb rátaláltunk egy háromszögelési pontra, vagyis a csúcspontra. A táblákat már csak rongálással lehetett volna áthelyezni, ezért ott maradtak, ahova tettük. Közösen szavaltuk Péterrel a régi jelzésfestő intelmeit: „mielőtt elkezdted a jelzéseket festeni, azelőtt be kell járni a terepet, még akkor is, ha már korábban jártál arrafelé”. Időszerűké és a rengeteg festendő út miatt, sajnos nagyon alapos térképészkedés mellett, élesben kell festeni. A határsávban, határkövek mentén, nem lehet túl nagyot tévedni. Szép erdős részen jutot-

tunk el Barát-főig. Már esteledett, kicsit az eső is rákezdett. A magyar oldalon lévő csúcson egy henger alakú beton kilátót találtunk olyat, amilyen a Börzsönyben, Csóványoson áll. A turista térkép nem jelöli, pedig a geodéták állították fel a nyolcvanas évek közepén. A festékes kelleinket elrejtettük és megkezdtuk annak az útnak keresését, amit viszont jelöl a térkép. Azt a valóságban nem találtuk meg.

Bár Keletnek akartunk menni, valahogy mégis ÉK-nek kavartunk el. A Mihályvölgyi-tanya közelében vettünk pozíciót. A pozícióvétel után, már gyerekjáték volt egy széles erdészeti úton Hangony felé venni az irányt. Gyönyörűen elvadult, vadban gazdag erdőben szaporáztuk lépteinket. Közben megszólalt Péter mobilja. Már kerestek minket a határőrök. Beérve a faluba, egy illuminált embertől kérdeztük meg, merre van a határőrőség. Gyanúsnak ítélt minket, afféle határsértőknek. Egészen az őrsig kísért és átadott az ügyeletesnek. Úgy tűnik eddigi utamon, hogy még elevenen él a határszéli emberekben a régi beidegződés, éberség. Szinte mindenki megkérdezi, hogy honnan jövök, és ha a határsáv felől, akkor további kérdéseket tesz fel. Volt, hogy már az éjjeliőr-birkapásztornak is meg kellett mutatnom a Bánhidi Atila-féle „életbiztosításo-mat” – pecsétes papírjaimat.

Május 5-én reggel, már a határőrök által javasolt útvonalon, a Halyág-völgyön keresztül közelítettük meg a határsávot. Nagy, faszállító autó jött le a hegyről. Tehát az út jól járható. A nagy autók még nem tették tönkre ezt az utat. A IX.34/4-es határkőnél értük el a sávot. Ez az útvonal alkalmas lenne a hosszú távú Északi Zöld utat, Hangonnyal összekötni. A Hangony felé leereszkedő út elágazásához iránymutató jelet tettünk és egy terebélyes fára ráfestettük „Hangony”. Barát-főt ismét elérve, három táblát szögeztünk fel a határsávi útra. Négyzet jelet festettünk a kilátó felé. A hosszadalmas táblázási munka után, szép tölgy-bükk vegyes erdőben festgettük tovább a zöld jeleinket Biriny felé. Tudtuk, hogy a Biriny csúcs közel van, mégis túlszaladtunk rajta, a bérce-n találtuk magunkat. Ezért hát az a bérc kapott két iránymutató táblát. Túl nagy hibát nem követtünk el, de figyelmeztetésnek jó volt, hogy még jobban kell figyelniünk. Eddig csak a térképet és a domborzati jelenségeket figyeltük. Most már a sokkal pontosabb határkő számozást is komolyan vesszük. Persze, a turistának a magyar turista térkép nem sokat segít, mert azokon nem szerepelnek a számozások. A szlovák turista térképek viszont pontosan jelölik a határkő számokat. Tehát, jó lesz az Északi Zöld majdani megszállott teljesítőinek, a szlovák turista térképeket is beszerezniük. Persze van még egy megoldás: a Hadtörténeli Intézet Térképtárában, már legálisan is hozzá lehet jutni az 1953. év előtti 25 ezres katonai térképek fénymásolt példányaihoz. Ezek is pontosan jelölik a határköveket. Nagyobb mennyiség esetén, olcsóbban lehet beszerezni a fénymásolatokat, mint a magyar és a szlovák turista térképeket. A fénymásolt katonai térképek hiányossága: nem tartalmazza – kiemelve – a turista utakat és az ötven-hatvan év útvonal és településhatár változásait. Bizonytalanul lehet az erdőhatárokat is lekövetni. Az a legjobb, ha mindhárom térképtípus a turista rendelkezésére áll. A szlovákok szinte kizárólagosan koordinátahálós turista térképeket árusítanak – most már.

A kilátói körpanoráma részlete

A mai modern világban egyre jobban terjed a GPS használata. A jellegtelen, ismeretlen erdőkben, jó hasznát lehet venni. A szlovák turista és a magyar katonai térképek koordináta hálói összeilleszthetők. A szlovák kártya kulcsokkal a magyar katonai is gyorsan kezelhető. A magyar turista térképek hiányossága, hogy 40 és 60 ezres léptékűeket árusítanak. A kártyakulcsokat nem lehet rájuk illeszteni, illetve nagy tapasztalat igényeltetik hozzá.

Pogányvárat már nem vétettük el. Két tábla jelezi, hogy ott is járunk. Élesedő gerincen, Péter éppen panaszkodni kezdett, hogy nincsenek igazi látványosságok ezen a részen, mikor Magyarország felé kinyílt a látótér. Alattunk puha homokkő sziklák sorakoztak. Péter sokat fotózta azokat. Fotó: homokkő sziklák Az Egres-völgy fölé érve, ismét a magyar oldalon tarra vágott mezőre, legelőhöz érkeztünk. Három oszlopot kellett állítanunk. A völgyfőt már nem akartuk megkerülni, ezért leereszkedtünk a vadászlesekkel telerakott Egres-völgybe. A szegény „sportvadászok” öt méterről kénytelenek eltalálni az odaszoktatott vaddisznókat, őzeket, szarvasokat. Késő este értünk a kirendeltségre. Péter hazautazott, én folytattam a tábori életet. Éjszaka esett az eső, a sátor több helyen beázott. Gondot nem okozott, mert elég nagy ahhoz, hogy legyen menekülési terem benne.

Homokkő sziklák helyzete: IX.40 (nem koordináta, hanem határkő pozíció)

Másnap ismét egyedül indultam zöld csíkot húzni a határsávba. Mogyorós-tető előtt már sikerjében kialakult folyosóban kellett ballagni, fa-felületet keresni jelzéstestek miatt. Általában sikerült találni valami nagyobb ágacskát. Mogyorós-tetőre két tömött sövény sor között érkeztem meg. Nem volt semmi lehetőségem táblákat kihelyezni, ezért az tábla nélküli magaslati pont maradt. Susát északról kerüli a gerinc, ill. a határsáv. A „megélhetési bünözők” gusztustalanul irtották itt az erdőt, nem kímélve sem a szlovák oldalt, sem a magyart. Némileg félelmet keltett bennem, hogy ezeknek már a határ se szent. Ha a kocsimmal Susára kell mennem és napközben magára hagynom, vajon széthordják-e estére? Békés, csendes kis faluba értem le. A helyiek megnyugtattak, nem kell félni az itteniektől. Tapasztalat: valóban nem kell félni a susai emberektől.

Másnap újabb segítségem érkezett Kaiser Erika személyében. Tartó Lajostól megkaptuk a susai közösségi ház kulcsait. Az udvaron biztonságban hagyhattuk ott az autót. A ház inkább a vadászoknak van fenntartva. Gazdagon felszerelt konyháját, mi is használhattuk. A házban írta Vajda János a leghíresebb versét hajdanán, ezért ma az emléket őrzi a ház neve is.

Kopasz hegylátra léptünk ki a határhoz. Viszonylag jól lehetett festegetni. Szép kilátás nyílt Magyarország felé. Piszkorfőig jutottunk. Lieskovecen lehetett volna táblázni, de oda nem számoltam, nem vittem. Hiába, íróasztal mellől, nem lehet megtervezni az útvonalfestést, táblázást. Piszkorfőtől Kerek-hegyig szép erdő van a magyar oldalon. Ott vált előbb foltszerű akácosra, majd nyílt mezőre. Sajópüspöki fölött négy darab akácfa oszlopot állítottunk fel. Később még egyet. A kijelölésre kerülő turistaút elhagyja a határsávot, mert a keresztező Sajót és lápos vidékét csak a 25-ös főúton lehet kikerülni. Sajópüspökötől Bánrév végéig a műúton vezettem át az Északi Zöldet. Bánrévén a vasútállomás érintésével mentem ki a határátkelőhöz. Itt a faúttal párhuzamosan, találtam egy gyalogos utat, melyet kerékpárosok is használhatnak.

Bánrévén ismét jelentkeztem a határőr kirendeltségen. Jó néven vették. Megengedték itt is, hogy az udvarukon tartsam a kocsimat és este ott sátrazhassak. Minden este, fürödhettem is. A határátkelőnél szintén lejelentkeztem. Szintén pozitívan fogadták, hogy tiszteletben tartom a munkájukat. Készségesen elkalauszoltak a határsávban. Négy oszlopot kellett felállítanom É-felé. Még lehetett volna szaporítani az oszlopok számát, de már nem volt nálam több a Budakeszi lerakatomból és különben is sok kilométert behurcolászni a határsávba, terepen mindenféle szerzőkkel, egyedül, embertelen nehéz és időigényes feladat. Ezért, jeleztem mindenre, amire még lehetett. Szélmalom-tetőre felérve, már nagyon időszerűvé vált egy oszlop állítása, mely helymegjelölő és iránymutató táblákat tarthat a magasba. Árgus szemekkel kutattam, talán lenne valahol egy akácos liget, ahol található megfelelőt. Ahogy beereszkedtem Széki-pusztára, bátorságot merítettem magamnak és az ottani főnököt megkérdeztem, akad-e náluk egy akácfa petrencés rúd. A főnök azonnal keresni kezdett, és talált is egyet, amihez hajdanán a marhákat kötötték. Letisztítva, kitűnő oszlopnak ígérkezett. A főnök (sajnos nem tudom a nevét), még bevitt Bánrévére is, ezzel a kényeszerű tíz kilométeres esti sétámat spórolhattam meg. Másnap reggel már kocsival érkeztem a tanya. Míg a hegyen leszek, az ottani munkások vigyáznak rá. A főnök új segített méretre vágni az akácfa, majd utasította a traktorosát, hogy ameddig csak tudja, szállítsa fel nekem a hegyre. Ezzel (is) nagyon sokat segítettek nekem. Az ilyen találkozások miatt, gyönyörűség ezt az összetett munkát csinálni. Most a Szélmalom-tetőn áll egy oszlop, egy helymegjelölő és két iránymutató táblát tartva.

Több helyen a határsávban kis tuskók sokasága lapul a fa között. Csak akkor veszem észre, mikor már a bokámat forgatja. Egy teljesítménytúrát kiírni erre a részre, nagy kitolás lenne a futóbolondokkal. Teljesen biztos, hogy jó párnak kifordulna a bokája. Ezen a napon keveset haladtam előre. Visszaereszkedtem a Széki-pusztához. A kocsinál próbáltam megmosakodni, valami emberi formát ölteni. A főnök úr észrevett, szólt, hogy bent az irodájában melegvíz vár

A segítőkészség „emlékoszlopa” a Szélmalom-tetőn

engem is. Mivel már túl voltam a mosdáson, bántam, hogy nem vett észre előbb. Még aznap este átköltöztem ill. költöztünk aközben megérkett Mónikával Gömörszőlősre. Mivel itt nincsen határórs vagy kultúrház, nem számítottunk olyan portára, ahol csak úgy sátorozhattunk volna. Megkérdeztünk egy idős nénit, hogy tudna-e valami helyet, de ez most nem jött be. A kocsi leállítva, gyalogosan indultunk sátorhelyet nézni faluban. A református templomot kerülve, éppen egy ember lépett ki egy rendezett portáról. Jól szemügyre véve a portát, a helyi tájház volt. Az öregurat É Kovács Lászlónak hívják. Megengedte, hogy a tájház – múzeum udvarára beállhassunk és ott sátrazhassunk. Ezt a találkozást, ha akartuk volna se tudtuk volna jobban megtervezni. Nagyszerű, szép környezetben táborozhattunk. Kelemér mellett, Gömörszőlősön is szolgált, mint lelkipásztor Tompa Mihály a 48-as forradalmár költő és pap. A tájházban a könyvei vannak

Tájház Gömörszőlősön, ahol Tompa Mihály könyvei is láthatóak

kiállítva, az udvaron a régi korok paraszti földművelő szerszámai láthatók fedett színek alatt. A falun keresztül megy az Országos Kék-túra útvonala. A nyolcvanas években még a kék-túra elkerülte a falut, mert Kelemértől Zádorfalváig az országúton haladt, mintegy tizenegy kilométeren vetve a bokákat, égetve a talpakat. Gömörszőlősön É Kovács László és a falu népe sokat tesz azért, hogy a hagyományokat megőrizve, a faluba látogatókat csalogassanak. Pestiek és más nagyváros-béliek, egyre más-

ra veszik meg az elhagyott, elhanyagolt parasztházakat és újíttják fel szépen sorban. Némelyik makacsul törekszik az eredeti állapotokat visszaállítani. Például: az épületet teljesen felújította, de megőrizte a régi cserépfedést és ahol nem volt, oda most sem tett ereszcsatornát, bádogfedést. Nagy kísértés, tisztelet annak, aki a kor kihívásainak hagyományőrzésből, ellenáll! Szemet gyönyörködtető a régi borsodi építészet felújított házait, tornácait látni. A mai magyar építészet nyugodtan jöhetne formát és praktikusságot Borsodba tanulni (persze Balaton felvidék se rossz tanulóvidék). A faluban található egy szép sokemeletes ház is. Szép ríktó sárgára van maszatolva. Szép betonlépcső visz fel a kertből a lakószintre, melyet szép műanyag hullámlemez borít eső ellen. Hogy a kép még idillibb lehessen, kerti törpék sorfala óvja a lépcsőzők lépteit. Persze nagy teherautók állnak az udvarban, nem titkolva, hogy itt a pénznek nagy forgása van.

Gömörszőlősről Ny-i irányba indultunk el, neki az ismeretlen erdőnek. Gyönyörű idő volt, nem bántuk nagyon, hogy hosszú az út.. Elérve a XI/5-ös követ, megtaláltam az ott elrejtett festékes vödrömet. Kis lejtőn leereszkedtünk, majd nekiszöktünk egy kaptatónak. A helyi határőrök szinte misztifikálják ennek a kaptatónak a nagyságát, pedig a Medves utáni Ickós-bérci vízmosásos árkok meredekségével és magasságával, fel sem vehetné a versenyt. Közel hasonló a nehézsége, mint volt a Karancsra kaptató. A kapaszkodás közbeni festegetés enyhíti az emelkedő nehézség érzetét.

Csertova sztyena nem jellegzetes csúcs, ezért a közeli markáns útelágazásba, a XI/8-as kőhöz tettük ki az iránymutató táblákat (3 db.). A Cinege-bérc meghatározatlanul érkezik a határsáv gerincéhez. Leginkább a XI/10-es kő felel meg a táblák kihelyezésére. Jól követhető kocsiúton még elballagtunk a XI/12-es kőig. A kő térségében, mindkét oldalon, példás erdőgazdálkodás uralkodik. Szépen ki van takarítva a tölgyfa erdő. A kivágott fák méteres rönkökben várják azt,

hogy tűzifaként elégessék azokat valamelyik hőerőmű feneketlen gyomrában. Mónika a jelzésfestéstől megmámorosodva, még néhány kivágott rönk talpára is tett jelet.

A festővödörök elrejtése után, leereszkedtünk Szuhafőre. Onnan kerestünk egy átvezető utat Gömörszőlősre. Bizton reméltük, hogy van, mert a két falut közúton összekötni, sokkal hosszabb. A helybéliek csak átjárnak egymáshoz a hegyen keresztül. Lehet, hogy még autóval is – gondoltuk. Helyi gyerekeket kérdezve, ők nem tudtak kocsival járható átjáróról. Alapos térkép tanulmányozással indultunk a táborhelyünk faluja felé. Egy ideig jól tudtuk követni a térképi utat, de fent a hegyen egyszer csak megszűnt. Vadászok jöttek

Északi Zöldet mindenhová!

kicsit „sport vadásztatni”, kérdezték, eltévedtünk-e? Mivel mi magabiztosnak látszottunk, azért inkább hagytak minket. Hagyták, hogyha nagyon akarunk, akkor eltévedhessünk. Az utunk bezárult, de azért sejtettük, hogy a lenti völgyben lennie kell egy jó irányba futó ösvénynek. El is indultunk felé, mikor belebotlottunk az egyik vadászbá. Készségesen elmagyarázta merre van a jó út. Így, igaza lett a vadásznak is és a mi sejtésünk is beigazolódott. Egyébként a vadászok ismerhetik a legjobbban a környékbeli erdőiket. Késő este érkezünk meg a gömörszőlősi tájházhoz. Az eső próbálkozott egy kicsit, de megvárta, amíg sátrat állítunk. Fedett helyen állítottuk fel a konyhánkat, de nyílt helyen készítettem pászortüzet.

Általában megnézem, hogy a tábortüzet ne fűre tegyem. Elkotrom a közeléből a száraz fűvet, leveleket, gallyacskákat. A tüzet olyan helyre készítem el, ahol nem gyújthat meg semmit sem. Szokták körberakni kővel vagy bármi nem éghető dologgal, de lehet, az nem olyan fontos. A kocsiban mindig van rövidere fűrészelt tűzifa. Amikor este megérkezünk valahova, száraz fából szinte azonnal készíthetem a tüzet. A tűzrakásnak számtalan fortélyja létezik, én szinte semelyikhez sem értek. Egyszer láttam, hogy rövidke, de vastag ágakból, hasított rönkökből hogyan csinált tüzet egy vadász. Azt próbálok minden alkalommal. Két vastosabb fadarabot lerakok egymással szemben a földre. Közé gyúrom a papirosokat. A lefektetett fára, keresztbe teszem az apró gyújtószerű kocsit és a vastagabb ágakat. Mindezt egyszerre gyújtom meg. Valahogyan meggyullad és égni kezd az egész. Kicsi, kb. 25-30 cm. hosszú fákából készített tűz nem csinál nagy tüzet, de elég erős ahhoz, hogy a bográcsos ételeket hamar megfőzze. Egy-egy esti tűzhöz, nem kell elégetni a fél erdőt. A vacsora elkészítése után, hagyom leégni a tüzet. Forgatom a meggyulladt fadarabokat, hogy ami már egyszer tüzet fogott, az teljesen elégjen. Reggelre már csak kevés, kihalt hamu marad utána. Azt összekaparva, elásom a földre. Így nyoma se marad az esti tábortüzetnek. Jó dolog rendet hagyni magunk után és úgy elhagyni táborhelyünket.

Reggelre, szünni nem akaró esős időre ébredtünk. Megírtam a naplóm, mivelhogy a jelzésfestésről beszámolási kötelességem van. Délelőtt megnéztük a helyi kiállításokat. Délután elindultunk Szuhafőre, hogy onnan felmenjünk Cinege-bércre táblákat kihelyezni. Szuhafőn az első házaknál álltunk meg. Megkértem a lakót, engedje meg, hogy a háza előtt álljak meg a kocsimmal. Azonnal felajánlotta, hogy álljak be az udvarába. Születésnap buli volt nála, mégis ő is és vendégei is szívesen beszédbe elegyedtek velünk. A munka várt, elindultunk fel a hegybe

tábláinkkal. Két óra múlva tértünk vissza az ünneplő családhoz. Azonnal megvendégeltek minket nagyon finom gulyáslevesvel. Szinte „nem jött, hogy higgyem”. Nem csak Erdélyországban vannak vendégszerető emberek, de még Magyarországon is találkozhatunk ilyen jószívűekkel. A vacsorát megköszönve tértünk vissza Gömörszőlősre. Az esti konyhamunkát megspóroltuk.

Május 16-án, Pünkösd hétfőn, elhagytuk a gömörszőlősi táborhelyünket, átkocsikáztunk ismét Szuhafőre. Bozótirtó és fakaparó szerszámokkal megrakottan indultunk vissza a XI./12-es határkőhöz. A visszaballagás sok időt vett igénybe. Már majdnem dél volt, mire megtaláltuk az eldugott festékes vödreinket. Tele voltak esővízzel. Az út, jól festhető erdős részen vezet. Alig vártuk már, hogy elérjük a régi köves utat. Ahogy elértük, a határkövek először az utat a szlovákoknak adták. Nem volt sok örömünk benne, mert az úton haladva, a festhető fák, mélyen a bokrok között álldogáltak. A régi műút mellett magasra nőtt cserjés van. A cserjésben sorakoznak a határkövek. A cserjésben ezért, egy nyiladékot tisztítanak a határsáv miatt. Komikus kissé, hogy míg az út egyértelmű határvonal lehetne, mellette fölöslegesen dolgoznak, mégpedig nagyot a határnyiladék tisztításával. Egy darabig mi is becsületesen a nyiladékban térdig gázoltunk a csalánban, keresgélve a jelzéshez a megfelelő fafelületeket. Később kimerészkedtünk a műútra, ahogyan majd a turisták is, és onnan próbáltunk alkalmas fákat találni. Találtunk. Gyönyörű, nyugodt, békés tájon értük el a Trizsi sorompót. Itt az út már „közös út”-ként működött. A magyarok tették a sorompót, amihez kimerészkedett az Országos Kék túra turistajelzése is. Egy darabig a kék jelzésen mentünk Zádorfalva felé, majd letérve róla, alapos térkép-tanulmányozással vettük célba Szuhafőt. Szintén egy érintetlen erdőben sétáltunk vissza a kocsinkhoz. A Trizsi sorompótól nem tudom az Északi Zöld további útvonalát. Még az Aggteleki Nemzeti Parknak is lesz némi szava hozzá. Még érdemben nem reagáltak az Északi Zöld megálmodójának, Bánhidi Attila megkereső leveleire.

Mályi József, MKE

Fotó: Mályi József, Nagy Péter

Egy újrahasznosított határkő

Turista vagy vaddisznó?

Ismétlem meg a kérdést, hogy el ne felejtsek és mindjárt utána a kárpátos turistaságunk talán legnagyobb személyiségétől kölcsönzött idézetet. Hátha akkor memorizálódik...

„Az ember nem azért turista, mert az erdőt járja, hiszen a vaddisznó is járja – mégsem turista, hanem azért, hogy maradandó, a közt szolgáló turistalétesítményeket bozson létre.” (Dr. Téry Ödön)

A Kárpát Egyesület Eger vezetésének tevékenységét a nagy elődök, azok jövőt meghatározó útmutatásai vezérlik. Szorgos csapatunk – egyebek mellett, a fenti gondolattal egyetértésben vállalta a lerobbant bükki kulcsos házak rendbetételét, alkalmassá téve azokat a turista mozgalmunk számára. A mai elkorcsosult szellemiségű, a globalizált világ haszonélvezőit kiszolgáló fogyasztói társadalmában, a közfelfogás szerinti röhejesnek hangzó Dr. Téry Ödön féle gondolat szerint cselekedni, nem egyszerű feladat. Különösen akkor, ha a közhasznú – bevétel nélküli – egyesületünk teljes mértékben kiszolgáltatót a politikai ciklusváltozás gazdasági, pénzügyi viszonyainak.

Ugyanakkor történelmi szerepünk sincs tudatosulva mindegyik tagtársunk agyának legmélyén, még magunk között beszélgetve is csak nehezen kerülnek szóba a nagy elődök gondolatai. Jó példa volt erre, az elmaradt MKE 2005 tábor helyett szervezett kötetlen hétvégi összejövetel. A szombat éjszakába nyúló dumaparti során az élvezeti turizmus és a „világmegváltás” gondolatzavarában, egyedül Köves Gyula említette hitvallásunkat a turizmus, a természetvédelem, a honismeret vonatkozásában és tette fel a kérdést, miért vagyunk a Kárpát Egyesület tagjai? Mert ugyebár lehetnék akármi más is...

Már megint a pénz

Az élvezeti turistákat csak a kaland, az adrenalinszint emelkedésével együtt járó pillanatnyi öröm érdekli, nem foglalkoznak magasztos gondolatokkal. Tagjaink jelentős része nem is tudja, valójában hová csöppent, csak a számukra kedvező túra ill. tábor programokat lesik. Szervezett programjaink anyagilag is „jó bulinak tűnik”, hiszen a diák 1000 vagy a felnőtt 2000 forint éves tagdíj leszurkolása ellenében jelentős kedvezményeket kapnak a haszonlesők. Nem kívánom részletezni ezeket, de kérem lapozzanak fel egy, az irodák által összeállított kalandturizmus prospektust, vagy csak bogarásszanak e témában az interneten és azonnal kiderül az állításom valóságtartalma. Kiszámolható, mennyit lehet az egyesületi tagsággal megspórolni, másképpen fogalmazva, milyen sokat lehet rajtunk keresni. Egyébként erre az összefüggésre Mályi József hívta fel a figyelmem, az „egyprogramos tagság” elemzése kapcsán, amikor legutóbb a Gyopárokért nála jártam. A fenti ténymegállapítás arra is jó választ ad, hogy a viszonylag nagy taglétszám ellenére, miért népszerűtlenek az egyszerű túra- és munkaprogramjaink.

Peskő ház

Ilyen körülmények, továbbá vezető pártjaink és kormányunk teremtette totális pénzzavara mellett felvállaltuk az igen rozoga állapotban lévő Peskő alatt elhelyezkedő házikó rendbetételét. A Kárpáti Lapok elmúlt év negyedik számában – igaz más megközelítésben – Bakancsos csöcselék avagy az eszetlen rongálók címmel az alábbiakat írtam e házról: „Számomra kedves kulcsos házak egyike, ahol sok hétvégét és szabadságot is eltöltöttem egyedül és barátaim társaságában. A kevésbé járt, piros szalagjelzés mentén, a patak mellett elhelyezkedő ház egyfajta bázisállomás volt, sok jó túra kiinduló és érkező pontja. A szórakozás mellett a karbantartási munkákban is volt részem bőven. Talán emiatt bőszít fel a ház jelenlegi állapota, mert a természetes romlás mellett, az alkalmi »turisták« tovább rombolják e jobb sorsra érdemes házikó állagát. Az összes ablaküveg ki van törve, a cserepezést megbontották. A bejárati ajtót védő vasrácsot elvitték, az

előtér deszkáival tüzeltek. Még az erdész címer is kellett valakinek. Az ablakon át benézve a belső térbe a kintinél is szomorúbb a látvány...”

Az akkori sorokból kitűnik, inkább a *szívünk*, nem pedig az *eszünk* vezérelt, mikor ez év májusában megkezdtük a ház felújításával kapcsolatos tárgyalásokat a Felsőtárkányi Erdészettel. Bizva tagjaink további segítő szándékában nem hezitáltunk a döntéssel, elvállaltuk.

Annak ellenére, hogy alig van pénzünk, mára az állagmegóvási feladaton is túl vagyunk. A legfontosabbakat felsorolva: kijavítottuk a tető hibáit, a bejárati ajtózárat megerősítettük, az ablakokat beüvegeztük és kitakarítottunk. Ha az idén anyagi okokból és egyéb elfoglaltságainkból kifolyólag nem is tudjuk teljesen rendbehozni a legújabb szerzeményünket, de azon vagyunk, az mielőbb lakhatóvá váljon és birtokba vehessük. Ennek érdekében a belső térben, a szobában és a konyhában kell alapos vakolat-javításokat végezni és meszelés után egyszerű bútorzattal rendezkedhetünk is. Remélhetően késő ősze sikerül fogadóképpé, lakhatóvá tenni sokunk kedvenc vityillóját.

Segítségből sohasem elég

Ezúton is megköszönöm Nagy János tagtársunk – szó szerinti építőjellegű ötleteit, az életét is kockáztató segítségét. Továbbá köszönöm mindazok anyagi támogatását, akik megvették a 2005-ös egyesületi falinaptárat, hiszen a tetőléc, a szögek, az ablaküvegek, az üzemanyag, a lakatok mind-mind abból a pénzüsszezből lettek megvásárolva. A házban és körülötte van még feladat rengeteg. Ezért kérem, aki érez némi indíttatást további önzetlen segítségadásra – legyen az bármilyen csekélynek gondolt is –, az keresse Köves Gyulát, vagy e sorok íróját.

Egy kis történelem

A Peskó ház építési idejéről, körülményeiről ez idáig nincsenek adataim. A mesébe illő házikót először egy túrán – még középiskolás koromban, valamikor az 1960-as évek vége felé – a „csak hegymászóknak és csak száraz időben” feliratú helyen leereszkedve, a Peskó lápa után pillantottam meg. Akkor azonnal megkedveltem és nem is reméltem, hogy egyszer szabad bejárásom lesz oda. Most, 2005 szeptemberében kérdezem a legilletékesebbet, a vendégkönyv szerinti „Ösanyát”.

Peskó ház 1969 időtájt (Fotó: Bitay Lehelné)

Akinek egykoron a természetjáró Petőfi Sportkör köszönhette e csodás kulcsosházat, aminek később magam is tagja lettem.

Bitay Lehelné édes-kesernyés visszaemlékezését hallgatom. Édes, – habár igencsak nehéz munkával járó felújítási időszak volt, amikor a sportbarátokkal és a természetszeretőkkel átvették a házat, majd kb. 30 évvel később keserű, amikor elvesztették. No, de haladjunk sorjában.

Kezemben az Erdészeti 301/962 helyrajzi számú házának vendégkönyve, ami inkább pénztárkönyvre hasonlít. Felfektette 1963. július 10-én. Mindjárt az első bejegyzett fizetővendég Kwayszer Endre bérelszámoló egrilakos és 120 forint szállásdíjat fizetett, négy főre és két napra. 1963-ban több bejegyzés nincs. A következő esztendőben feltehetően a nyári szabadságát, nyolc napot töltött el két egrilakos, majd november 6-án, Budapestre négyen voltak ott. Az egész

Az archiv fotón Prokop Igor, egy életlen baltával faragott alkotása. A Peskő ház mellett, a turistaúton kiszáradt fában meglátott királyi pár 1971 időtájt készült és kb. 20 évig uralkodott

viszonylagos kényelme, felszereltsége, tebát becsüljük meg mások építő gondoskodását, ne rongáljunk, ne szemeteljünk! ...Csak azok lépjenek be a Völgybe, akik szeretettel kívánnak és tudnak gyönyörködni a hegyek birodalmában, vendégként jönnek a fauna és flóra világába, vendégként is viselkednek, alkalmazkodnak.

Engedd be tótot, kiver a házból

Az Erdészet és a Petőfi Sportkör harmonikus együttműködését még a politikai rendszerváltás sem törte meg. A vendégkönyv utolsó bejegyzése 1995. augusztus 12. Sajnos az ésszerűtlen privatizáció, a szabad rablás időszakában a baráti körbe beszivárgott egy *érdekturista*. Ez a pénzes úgazdag önhatalmúan tetőcserét hajtott végre és ezzel egyszerűen jogot formált a házra. A kölcsönvett kulcsokat nem szolgáltatva vissza a Sportkör vezetőségének, továbbiakban a sajátjaként, – turistához méltatlan módon és célra használta a kis lakot. *Ezen áldatlan állapotban az Erdészet visszavette az ingatlanát.* A megismert tények alapján sajnos okom van feltételezni, hogy a Peskő-völgy ékkövének jelenlegi leromlott állapotáért csak részben okolható az időjárás. Tartok tőle, hogy a bosszúállás mellett, napjaink bevált ingatlanszerzési trükkje állhat a rongálások hátterében. Korábbi megállapításom az eszetlen rongálókkal kapcsolatban, ez esetben valószínűleg tévedés, mert igencsak tudatos cselekvés állhatott a dolgok hátterében. Még szerencse, hogy a Felsőtárkányi Erdészet vezetői időben felismerték e rosszindulatú törekvést és a megfelelő, valóban a jó gazda gondosságával üzemeltető és felügyelő, a Bükk Nemzeti Park érdekeit szem előtt tartó, gyalogos turizmust képviselők számára adta ki ismét a Peskő házat.

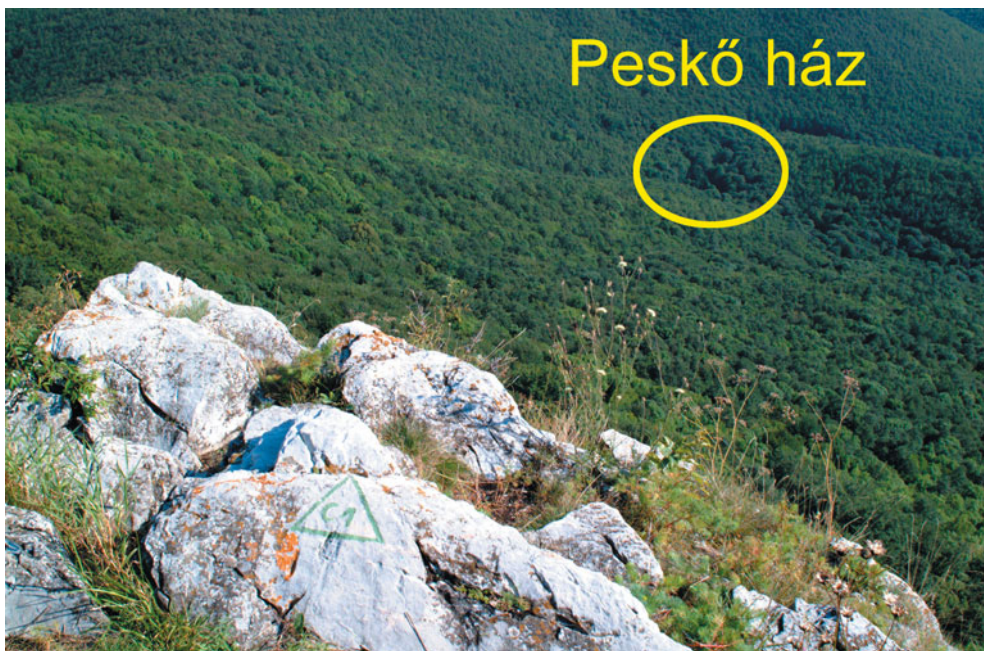
Kérdezz, felelek!

Turista vagy vaddisznó? A cikk elején feltett kérdésre azt hiszem esetünkben egyértelmű a válasz: *turista*. Legalábbis a *Kárpát Egyesület Eger vezetése és a céljait önzetlenül támogató tagság esetében* mindenképpen az.

évi bevétel 340 forint volt. A két esztendő alatt mindösszesen 460 Ft-ot hozott a ház, ami bizony az akkori viszonyok szerint is kevésnek mondható. Talán a gyenge kihasználtság okán, esetleg a gyalogos turistákkal való szimpátia révén Dr. Kovács Jenő, az akkori Egri Erdészet vezérigazgatója, Bitay Lehelné kérését támogatva, kiutalta az Egri Megyei Bíróság és Megyei Főügyészség Természetbarát sportköre részére a Peskő házat. Pontos, erre utaló időpontot nem találtam, feltehetően ez 1965-ben történt, hiszen akkor megszakadt a pénztárkönyvi bejegyzés. **„Ingyen kaptuk, sobasem kellett fizetnünk érte. Ellenszolgáltatásként a házat és a környékét rendben kellett tartanunk, felügyeltük a tűzgyújtási tilalmat stb...”**

Egy megsárgult, kétoldalasan sűrűn teleírt papírlapban az 1969. év február 1-től folyamatosan elvégzett karbantartások felsorolása nevesítve olvasható. Az itt szereplők megkapták a „Peskő Ház Baráti Köre tagja” megtisztelő címet. Lelkes társadalmi összefogással megszépült a Peskő ház és a környéke.

„Bárki átlépi küszöbét, gondoljon arra, hogy mit itt talál, az mind az idelátogatók, pibenni vágyó, természet önzetlenül kedvelő turisták kemény munkájának és közös anyagi támogatásának, fizikai fáradozásának eredménye. Az Ő baráti segítségükkel jött létre e kis lak

A 857 m magas Pes-kő tetejéről nézve a jelzett helyen van a fenyőkkel körbeültetett kicsi ház. Kényelmes tempóban egy óra alatt fel lehet ide érni

A télen még a ház fölé magasodó Pes-kő sziklája is látszik. Útvonal: Eger – Felsőtárkány (busz) – Varró ház – Hideg-kúti-völgy – Pes-kő-völgy a piros jelzésen. A gyalogos rész a házig kb. 8 km